

TRONDHEIM KOMMUNE

Rådmannen, kommunaldirektør for helse og velferd

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
N-0030 OSLO

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET
Arkivkode: 710
Dato: 2/5-2011
Saksnr: 201100193-80

Vår saksbehandler
Reza Monajemi

Vår ref.
11/8189/ F40 & 13
oppgis ved alle henv.

Deres ref.
201100193-/SVI

Dato
18.04.2011

Foreløpig svar - Høring om ny bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting

Det vises til høringsbrev fra Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet til norske kommuner om forslag til ny bosettingsordning for flyktninger.

Trondheim kommune ønsker med dette å gi en foreløpig tilbakemelding på forslaget om ny bosettingsmodell for flyktninger. Rådmannen vil legge fram en sak om høringen til politisk behandling i formannskapet 3. mai. Eventuelle ytterligere synspunkter etter politisk behandling vil bli ettersendt departementet.

1- Målsettinger med den foreslåtte modellen

Trondheim kommune er enig med departementet i at bosetting av flyktninger kan målsettes. Dette målet er positivt og viktig for integreringsprosessen. Rask bosetting etter vedtak gjør det mulig å komme raskt i gang med kvalifiseringsarbeidet som skjer i kommunene. Ventetiden på mottak blir ansett som passiviserende i høringsbrevet. Trondheim kommune mener at ventetiden på mottak burde utnyttes på en mer aktiv og effektiv måte som igjen kan ha betydning for raskere bosetting i kommunene, jfr. vårt svar punkt 2.

Kvartalsvis bosettinger som også er foreslått av Hovedstyret i KS (jfr. vedlegg til høringsbrevet), er etter vår mening en god løsning for å oppnå raskere bosetting. Trondheim kommune og IMDi region Midt-Norge gjennomførte et prøveprosjekt i 2010 for å oppnå raskere og kvartalsvis bosettinger. Prosjektet viste meget gode resultater. Kvartalsvis bosettinger forutsetter god planlegging fra kommune og stat, gode samarbeidsrutiner og direkte dialog mellom partene.

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Rådmannen

Besøksadresse:
Erling Skakkes gt. 14

Telefon:
+47 72542510

Telefaks:
+47 72546131

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

7004 TRONDHEIM

E-postadresse: radmann.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

2- Ventetiden på mottak

Det Kommunale hjelpeapparatet bruker i dag mye tid og ressurser på kartlegging, praktiske forhold og forberedelser til oppstart i introduksjonsprogrammet når flyktningene ankommer kommunen. På den annen side anser departementet ventetiden på mottak som passiviserende. Trondheim kommune mener at staten med relativt enkle grep kan legge føringer/legge forholdene til rette for å bruke ventetiden på mottak mer aktivt og målrettet. For eksempel ved at mottakene foretar en bedre og mer reell kartlegging av den enkeltes bakgrunn og behov enn det som gjøres i dag. Et annet eksempel kan være å sette i gang flere og bedre informasjonstiltak, forberede den enkelte til bosetting og deltakelse i introduksjonsprogrammet. I en slik situasjon vil kommunene fortsette arbeidet som er startet på mottaket istedenfor å starte på nytt. Flyktningene kommer dessuten raskere i gang med sin kvalifisering, da de har fått den nødvendige basiskompetansen om introduksjonsprogrammet allerede på mottak. Dette vil igjen gi kommunene mulighet til å komme raskere i gang med nybosettinger.

Manglende eller mangelfull kartlegging av helse er et klart eksempel på at bosettingsarbeidet og oppstart i introduksjonsprogrammet blir utfordrende for kommunene. Arbeidet med flyktninger med helseutfordringer er erfaringsmessig både tid og ressurskrevende.

Kort oppsummert vil mangelfull kartlegging, manglende basiskompetanse om bosetting i kommunene hindre en effektiv start på integreringsprosessen i kommunene.

3- Mål om bosetting innen 3 og 6 måneder – herunder økonomiske sanksjoner ved for "sein" bosetting

Trondheim kommune er også enig i at det kan settes konkrete mål for hvor raskt bosetting i en kommune bør skje, etter at vedtak om opphold er fattet. Målene med ordinære bosettinger innen seks måneder og bosetting av enslige mindreårige innen tre måneder virker hensiktsmessige.

Trondheim kommune er imidlertid svært uenig i innføring av økonomiske sanksjoner ved for sein bosetting. I forslaget til ny bosettingsmodell skisseres økonomisk sanksjonering dersom en kommune ikke bosetter sin tildelte flyktningekvote innen den 3- eller 6-månedersfristen. Vi er av den oppfatning at de aller fleste kommunene bosetter og imøtekommer anmodningene fra IMDi og bestreber å oppnå de statlige målene med rask bosetting.

For sein bosetting har som oftest enten en faglig eller praktisk årsak. Vår erfaring er at selv om de aller fleste bosettingssakene skjer innenfor de statlige målene, kan det i sjeldne tilfeller skje en forskyving i bosettingen. Dette gjelder spesielt bosetting av enslige mindreårige, hvor behov for kartlegging og igangsetting av nødvendig tiltak kan ta noe lengre tid enn ønsket. Vi mener at barnets behov og kommunens arbeid med å finne riktige bo og omsorgstiltak er avgjørende for en vellykket bosetting. Økonomiske sanksjoner kan etter vår mening sette et negativt fokus på bosettingsarbeidet og i verste fall dårligere kvalitet på bosettingsarbeidet framfor målet som jo er raskere bosetting.

Trondheim kommune har ved anledninger opplevd at avtalte bosettinger med staten (tidligere med

UDI og nå ved IMDi) er blitt forsinket og/eller avlyst. Trondheim kommune har forståelse for at slike situasjoner kan oppstå, men savner en drøfting av denne type problemstillinger i den foreslåtte bosettingsmodellen.

4- Nasjonalt bosettingsutvalg

Trondheim kommune mener i likhet med departementet at presise prognoser på det årlige bosettingsbehovet og kjennskap til den enkelte kommunes ressurser og muligheter for bosetting av flyktninger, er sentrale faktorer for en hensiktsmessig fordeling av bosettinger. Dette fungerer etter vår mening bra i dag.

Vi er også enige med departementet at kommunene ikke bør kunne stille vilkår for bosetting av flyktninger. Trondheim kommune mener at bosetting i norske kommuner må gjenspeile det nasjonale behovet. Ved at flere tar ansvar for utfordringene, for eksempel i forhold til anskaffelse av boliger for enslige eller flyktninger med behov for spesielle helsetjenester og oppfølging, vil byrden deles på flere og kommunene får en mer variabel bosetting. I tillegg vil flere kommuner opparbeide kompetanse på flere typer behov. Dette vil igjen føre til at bosetting til kommunene skjer raskere.

5- Tilvisning ved fylkesmannen

Trondheim kommune er uenig i departementets forslag om innføring av tilvisningsrett ved fylkesmannen og mener at statlig styring i bosettingsarbeidet er imot prinsippet om kommunalt selvstyre. Rask bosetting av flyktninger i kommunene bør bygge på dialog og samarbeid framfor eventuelle sanksjoner og "tvang".

Trondheim kommune har helt siden slutten av 1980-tallet drevet bosetting og kvalifiseringsarbeid overfor flyktninger. Kommunen har imøtekommet samtlige anmodninger fra staten og vært en av de kommunene i Norge med flest årlige bosettinger, uten å stille spesielle vilkår ved bosettingene. Det er etablert et betydelig mottaks- og kvalifiseringsapparat og kommunen har utviklet høy kompetanse på feltet. Kommunen mener derfor at innføring av tilvisningsrett er både urimelig og unødvendig.

Trondheim kommune mener at det er positivt at departementet ønsker en fordeling av bosettinger *på best mulig måte* til kommunene, uten at det gis nærmere beskrivelse av hvordan dette skal skje i praksis. Uansett vil tilvisningsretten ikke være den riktige måten å fordele bosettingene mellom kommunene.

6- Bosetting av enslige mindreårige

Det kommunale barnevernet må kunne gjennomføre langsiktig planlegging og utvikle stabile tiltak over tid for å lykkes med et godt barnevernsarbeid og en god bosetting. Enslige mindreårige er en "sårbar" flyktningegruppe. Bosetting av denne gruppen krever nøye forarbeid både fra mottak/omsorgssentrene, IMDi, BUF-etat og ikke minst av kommunen.

God og oppdatert kartlegging av behov er også meget viktig her. Iverksetting av gode bo- og

omsorgstiltak baserer seg på individuelle behov og kan være tidkrevende å få på plass.

Statens mål om bosetting innen tre måneder etter vedtak om opphold, er et mål alle aktører må jobbe etter. Innføring av sanksjoner ved forsinket bosetting, slik det skisseres i den nye ordningen kan imidlertid virke mot sin hensikt. Målet må være å kunne gi best mulige bo og omsorgstiltak framfor forhastede bosettinger på grunn av mulige sanksjoner. Her vil også kvartalsvis bosettinger etter avtale med IMDi være en hensiktsmessig løsning.

Utfordringene med bosetting av enslige mindreårige er naturlig nok ekstra store når det er høye asylankomster og mange skal bosettes, jfr. bosettingsbehovet i 2009 og 2010. Her kunne muligens et arbeid i forkant mellom IMDi, kommuner og BUF-etat vedrørende behov og utvikling av ulike tiltak, gjøre det lettere å kunne møte framtidige utordringer ved økte ankomster. Erfaringen taler for at det igjen vil komme perioder med økte ankomster. Her kunne det for eksempel allerede nå igangsettes et arbeid sammen med de største bosettingskommunene hvor siktemålet er å lage en *nasjonal beredskap* for bosetting av større grupper enslige mindreårige i perioder med store ankomster. Et slikt arbeid ville muligens også kunne forebygge at det startes tiltak med for lav kvalitet i perioder med stort behov for plasser.

7- Utfordringer knyttet til bolig og konsekvenser for rask bosetting

Anskaffelse av boliger er en sentral utfordring for mange kommuner. Trondheim kommune er enig med Hovedstyre til KS i at styrking av boligtilskuddet, kurs og veiledning om gode løsninger for kommunene kan være gode tiltak for å løse utfordringene knyttet til bolig.

8 – Kommunenes ansvar kontra statlige virksomheters bidrag for raskere bosetting

Vi mener at den nye bosettingsmodellen som skisseres fra departementet retter seg i stor grad til kommunale forpliktelser og oppgaver. Trondheim kommune savner fokus også på de statlige samarbeidspartners (eks, IMDi, BUF-etat, Husbanken, UDI/driftoveratørene av asylmottak) bidrag for raskere bosetting.

Vi har i vårt svar (pkt. 1, 2 og 6) kommet med noen forslag på hvordan de statlige virksomhetene kan bidra til at raskere bosetting kan bli enda mer effektiv. Trondheim kommune mener det vil være uhensiktsmessig å legge hele og fulle ansvaret for raskere bosetting til kommunene.

9- Avslutning

Trondheim kommune har siden slutten av 80-tallet drevet med bosetting og kvalifisering av flyktninger. Kommunen imøtekommer IMDi's anmodninger om bosetting uten spesielle vilkår. Kommunen har per dags dato 57 aktive ekstra tilskuddsaker som er et betydelig antall på landsbasis. Det viser kommunens positive innstilling og humane holdning til bosetting av flyktninger. Kommunen mener derfor at departementets forslag om ny bosettingsmodell som antyder "tvang" og innføring av økonomiske sanksjoner er negativ og uhensiktsmessig.

Bosetting av flyktninger må være en nasjonal oppgave og bygge på dialog, spesielt når det er store

asylankomster og det er behov for mange bosettingsplasser. Kvartalsvise bosettinger av flyktninger både når det gjelder ordinære bosettinger og enslige mindreårige, kan være en god løsning som bør iverksettes. Dette gir kommunene en bedre forutsigbarhet, stabilitet og mulighet for å iverksette nødvendig tiltak ved avvik.

Med hilsen

TRONDHEIM KOMMUNE

Helge Garåsen
kommunaldirektør for helse og velferd

Reza Monajemi
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:

Oppfølging Heimdal og Lerkendal, v/Postmottak Oppfølging Heimdal og Lerkenda
Barne- og familietjenesten Heimdal, tiltak, v/Postmottak Barne/fam.tj. Heimdal, tiltak
Barne- og familietjenesten Heimdal, forvaltning, v/Postmottak Barne/fam.tj. Heimdal, forvalt
Kvalifiseringssenter for innvandrere, v/Postmottak Kval.senter for innvandrere
Enhet for voksenopplæring, v/Postmottak Enhet for voksenopplæring
Helse- og velferdskontor Midtbyen, v/Postmottak Helse/velf.kontor Midtbyen
Tolk Midt-Norge, v/Postmottak Tolketjenesten
Omsorgsenhet for barn og unge, v/Postmottak Omsorgsenhet for barn og unge
Fagstaben, v/Hege Beck
Fagstaben, v/Ingvild Heggstad
Fagstaben, v/Marit Ringseth Berg
Fagstaben, v/Espen A. Johansen